

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Jordbruksdepartementet
Registrator
registrator@agriculture.ministry.se

Ert Dnr Jo2007/3375

Yttrande över Fiskeriverkets rapport ”Genetiska, ekologiska och samhällsekonomiska effekter av fiskutsättningar”.

Detta yttrande har beretts av Kommittén för fiskefrågor inom Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien.

Inledande synpunkter

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) har under senare år med stor oro sett på de sjunkande återfångsterna av odlade lax- och havsörings-smolt som utplanteras i till Östersjön rinnande vattendrag. Att utreda orsakerna till detta har enligt KSLA inte getts tillräcklig prioritet. Några tänkbara orsaker som framförts är exempelvis miljöförändringarna i Östersjön, sjukdomar och ökande populationer av fiskätande predatorer som säl och skarv. En närliggande förklaring är emellertid undermålig fiskodlingsteknik.

Det är därför av stor vikt att det vidtas såväl akuta som långsiktiga åtgärder för att bevara lax- och havsöringsstammarna samt inte minst för att uppfylla villkoren i vattendomarna. Vi bedömer att den viktigaste åtgärden är att tillse att de utplanterade laxfiskarna är så lika de naturliga bestånden som möjligt vid utsättningen, såväl genetiskt som beträffande ålder och storlek, och därmed så livskraftiga som möjligt, vilket inte är fallet idag. Det krävs därför en revidering av fiskodlingstekniken i kompensationsodlingarna.

KSLA anser att det är bekymmersamt att uppföljningen av återfångster försämrats betydligt sedan laxforskningsinstitutet lades ned. Ambitionsnivån beträffande utvärderingen av kompensationsodlingen har försämrats sedan kraftbolag och regleringsföretag övertog uppföljningen av utsättningarna. Fiskeriverket bör här ges ett tydligare ansvar och det är även önskvärt att all fiskmärkning hanteras av samma aktör. Det är idag både svårt och tidskrävande för myndigheter och organisationer att få tillgång till data över fiskmärkningsverksamheten.

Synpunkter på kapitel 3, förslag på åtgärder och genomförande

I många av de utbyggda älvarna i norr är förutsättningarna för naturlig produktion av lax och havsöring mycket begränsade. Att öka den naturliga fiskproduktionen i dessa vattendrag är förenat med stora kostnader och även avsevärda förluster i vattenkraftproducerad el. I den typen av vattendrag menar vi att kompensationsodling är den enda rimliga åtgärden om målet är att behålla arterna i dessa vatten samt ett fiske i vattendragen och i havet.

Ett problem i de rådande vattendomarna är att de enbart tar hänsyn till mängden utsatt fisk och att det överhuvudtaget inte finns några kvalitetskrav på den utsatta fisken.

KSLA delar Fiskeriverkets uppfattning att nya småskaliga vattenkraftverk i redan utbyggda älvar menligt påverkar fiskens vandringar och därmed reproduktionen. Givetvis innebär också exploatering av ännu outbyggda älvar och vattendrag fiskar och fiske negativt.

KSLA tillstyrker det förslag på genomförande som presenteras på sidan 12, med reservation för att det kommer att krävas resursförstärkningar på länsstyrelserna för att genomföra identifieringen och klassificeringen av vattendrag.

KSLA anser att kraftbolagen bör stå för de kostnader som uppkommer i samband med omprövningar av vattendomar (s.12-13).

Synpunkter på kapitel 5.1, Ekologiska effekter av utsättningar

Eftersom mängden lax och öring som sätts ut i Östersjön är liten i förhållande till naturligt förekommande rovfiskar (framförallt torsk) så menar KSLA att deras inverkan på ekosystemet är liten (s 17).

Den utplanterade laxfisken i Östersjön utgör lokalt sannolikt en viktig födoresurs för den ökande sälstammen. Denna aspekt saknas i Fiskeriverkets rapport.

Synpunkter på kapitel 5.3 Samhällsekonomiska effekter

Fisket efter odlad och utsatt fisk har förändrats i mycket hög utsträckning under de senaste åren. Det ålfiskeförbud som genomfördes under 2007 har förändrat ålfisket och det drivgarnsförbud som infördes i Östersjön vid årsskiftet 2007/2008 har i ännu högre grad förändrat laxfisket.

Vad det gäller ålfisket har värdet av detta reglerats i och med den begränsade mängd dispenser som lämnats. Sannolikt kommer ytterligare inskränkningar i fisket vilket även kommer att påverka det potentiella värdet.

För laxen har uppstigningarna i älvarna ökat kraftigt under året och trollingfisket längs kusten har varit mycket bra. Sannolikt kommer denna ökning att fortsätta under överskådlig tid och därmed i hög utsträckning påverka fiskevärdet.

Hur dessa förändringar kommer att påverka de samhällsekonomiska effekterna är i dagsläget oklart men helt säkert är att ökande laxbestånd i vattendragen kommer att ha stor betydelse för den regionala utvecklingen i framförallt den norra delen av landet.

För lax- och havsöringsfisket spår KSLA att sportfisket kommer att generera mer inkomster under de kommande åren medan yrkesfisket efter dessa arter kommer att minska.

Enligt KSLA kan ålutsättningar i svenska vatten vara en klok åtgärd för att bevara arten på sikt eftersom stora delar av uppväxtområdena på kontinenten är mycket hårt exploaterade. För att en sådan åtgärd skall vara meningsfull krävs dock att allt fiske efter ål samtidigt förbjuds.

Stockholm 16 september 2008.

Sara von Arnold

Sara von Arnold
Preses

Åke Barklund

Åke Barklund
Akademisekreterare och VD